

DALTONBOEK

Daltonschool
De Rank

Daltonschool de Rank

Elritsplein 100

7559 HR Hengelo

074-2782970

Adres- en contactgegevens:

Daltonschool de Rank
Elritsplein 100
7559 HR Hengelo
074-2782970
www.derankhengelo.nl
info@derankhengelo.nl

Inhoudsopgave:

Inleiding	4
Hoofdstuk 1: Geschiedenis en beleid	5
1.1 Geschiedenis van daltonbasisschool 'De Rank'	5
1.2 Relatie met andere beleidsstukken	5
Hoofdstuk 2: Visie op daltononderwijs	6
2.1 Visie op ons daltononderwijs vanuit de 6 pijlers.....	6
2.2 Doelen van ons daltononderwijs	7
2.3 Hoe wij deze doelen willen bereiken.....	8
2.4 Posities binnen de school	9
Hoofdstuk 3: Daltononderwijs in de praktijk	11
3.1 Dagkleuren.....	11
3.2 Symbolen	12
3.3 De taak.....	13
3.4 Dagritme kaarten en keuzebord.....	16
3.5 (Zelf) Correctie door de leerkracht of het kind.....	18
3.6 Uitgestelde aandacht.....	19
3.7 Samenwerken en samen werken	20
3.8 Materialen	21
3.9 Werkplekken.....	22
3.10 Klassenvergadering.....	23
3.11 Zorg voor klas en school	24
3.12 Informatie en rapportage	25
Hoofdstuk 4: Daltononderwijs in ontwikkeling	26
4.1 Taken van de daltoncoördinatoren	26
4.2 Terugblik	26
4.3 Toekomstplannen	27
4.4 Meerjarenplan dalton.....	28
Bijlagen:	
Bijlage 1: Tussendoelen	29
Bijlage 2: Taakomschrijving daltoncoördinator.....	33

Inleiding

Dit daltonboek is voor eenieder die geïnteresseerd is in het daltononderwijs op basisschool 'De Rank'. Wij zijn trots op het onderwijs dat we geven en willen u langs deze weg graag laten zien hoe wij invulling geven aan dit onderwijs. Daarnaast kan dit boek van belang zijn voor de onderwijsinspectie, nieuw personeel en het bestuur waar de Rank toe behoort.

In het eerste hoofdstuk is kort beschreven hoe basisschool 'De Rank' daltonschool is geworden en wat de relatie van dit document is met andere beleidsstukken. In het tweede hoofdstuk wordt onze visie op daltononderwijs weergegeven en in het derde hoofdstuk komen vele praktische zaken aan bod waar we in het dagelijks onderwijs mee werken. Het vierde en laatste hoofdstuk laat zien wat de huidige ontwikkelingen op daltongebied zijn en welke plannen er binnen de school liggen voor de toekomst.

Wij hopen dat u na het lezen van dit boek, een helder en volledig beeld hebt van ons daltononderwijs!

Namens het onderwijzend personeel van daltonschool De Rank,

Daphne Springer, daltoncoördinator

Marit Kruiskamp, daltoncoördinator

Hengelo, maart 2013

Hoofdstuk 1: Geschiedenis en beleid

1.1 Geschiedenis van daltonbasisschool 'De Rank'

De Rank is opgericht in 1993. Vanaf 1997 zijn we verkennend bezig geweest met het daltonconcept en sinds 2003 zijn we hier structureel mee verder gaan werken en hebben het daltonconcept voor onze school doorontwikkeld.

In maart 2006 behaalden alle leerkrachten het daltoncertificaat. Twee maanden later werd De Rank als zijnde daltonschool officieel gecertificeerd. Het leerlingaantal nam toe en het team groeide met het stijgende leerlingaantal mee. Daarnaast vond binnen het team personeelwisseling plaats. We vinden het van groot belang dat alle leerkrachten vanuit dezelfde (dalton)visie werken en kijken naar kinderen en dat de doorgaande leerlijnen worden voortgezet. Daarom worden nieuwe leerkrachten zoveel mogelijk door het zittende personeel opgevangen en ingewerkt in de werkwijze zoals die tot op heden is ontwikkeld. Daarnaast volgt iedere nieuwe leerkracht de daltonopleiding zodat ook zij officieel daltonleerkracht zijn. Om een en ander in goede banen te leiden, zijn twee daltoncoördinatoren aangesteld die de gemaakte afspraken bewaken en vernieuwingen invoeren.

In april 2011 zijn wij opnieuw gevisiteerd met goed gevolg en ons daltonpredikaat is verlengd tot 2016.

1.2 Relatie met andere beleidsstukken

Schoolgids

De ouders van De Rank krijgen één keer per drie jaar een schoolgids. Daarnaast ontvangen zij jaarlijks een kalender met daarop de meest belangrijke afspraken en informatie voor het bewuste schooljaar. Nieuwe ouders krijgen deze zelfde informatie en dit daltonboek, zodat zij bekend worden met de werkwijze van onze school.

In de schoolgids staat een op hoofdpunten gerichte uitleg over alle zaken binnen de school en natuurlijk ook over het daltononderwijs. Het daltonboek is voor belangstellenden, naast de schoolgids, te lezen.

Schoolplan

Iedere Nederlandse school heeft een schoolplan, waarin uitgebreid wordt verwoord hoe er wordt gewerkt, waarom er op deze wijze wordt gewerkt, welke materialen daarbij worden gebruikt en wat het beleid voor de komende jaren is.

De reikwijdte van het schoolplan is daarmee groter dan het voorliggende daltonboek. In het daltonboek staan de praktische afspraken beschreven die binnen het team zijn gemaakt om ervoor te zorgen dat onze school een goede daltonschool is en blijft.

Hoofdstuk 2: Visie op daltononderwijs

De overkoepelende vereniging voor het daltononderwijs in Nederland is de Nederlandse Dalton Vereniging (vanaf hier afgekort tot NDV). Vanuit de NDV is een landelijke visie omschreven waar door alle daltonscholen in Nederland op een eigen passende wijze invulling aan wordt gegeven. In het jaar 2012 is deze visie geheel herzien en aangepast aan het huidige onderwijs. Tot 2012 werkte de NDV met drie pijlers waarop het Daltononderwijs rustte (te weten; zelfstandigheid, vrijheid/verantwoordelijkheid en samenwerken), in 2012 zijn deze pijlers aangevuld met de pijlers reflectie, effectiviteit en borging.

Welke visie wij op ons daltononderwijs hebben gevormd, is beschreven vanuit de zes pijlers, dit is te lezen in hoofdstuk 2.1, vervolgens wordt in hoofdstuk 2.2. ingegaan op de doelen die wij met ons daltononderwijs willen nastreven en in hoofdstuk 2.3 is omschreven wat nodig is om deze doelen te kunnen bereiken. Ten slotte wordt in hoofdstuk 2.4 kort beschreven welke posities er binnen ons daltononderwijs zijn voor leerkrachten en leerlingen. In hoofdstuk 3 wordt vervolgens een vertaalslag gemaakt van deze visie en doelen naar de praktijk.

2.1 Visie op ons daltononderwijs vanuit de zes pijlers

Zoals reeds beschreven rust het daltononderwijs op zes pijlers. Hoe naar deze pijlers wordt gekeken op de Rank kunt u hieronder lezen.

1. *Vrijheid / verantwoordelijkheid.*

Vrijheid en verantwoordelijkheid zijn in onze ogen onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het daltononderwijs ziet een mens / kind als een persoon die zelf mag en kan kiezen, maar die voor de gevolgen van zijn keuzes ook de verantwoordelijkheid draagt.

2. *Zelfstandigheid.*

Zelfstandigheid betekent voor ons onderwijs dat kinderen leren keuzes maken, problemen kunnen oplossen, dat kinderen verantwoording nemen voor wat ze hebben gekozen en dat ze als zelfstandig persoon kunnen functioneren binnen de maatschappij.

3. *Samenwerken.*

Overal in het leven zal blijken dat een mens ondanks zijn vrijheid en zelfstandigheid, niet zonder zijn medemens kan. Een medemens om te steunen en om steun van te krijgen. Een medemens ook, die de grens van de persoonlijke vrijheid mede bepaalt. De grens van de individuele vrijheid wordt altijd gevormd door de vrijheid van de ander. Wij vinden het daarom heel belangrijk dat kinderen leren samenwerken met verschillende leerlingen uit verschillende groepen.

4. *Reflectie.*

Door na te denken over wat je gaat doen, wat je aan het doen bent of wat je hebt gedaan, leer je over je eigen gedrag en dat van anderen. Je leert jezelf en anderen begrijpen en daardoor leer je meer over je eigen kunnen en over hoe je met anderen om kunt gaan.

5. *Effectiviteit.*

De mate van effectiviteit van ons onderwijs is van belang voor kinderen, daarom willen wij de schooldag van kinderen op een zo effectief mogelijke manier vullen met inachtneming van onze (dalton)kijk op kinderen. Op deze wijze is het leerrendement voor leerlingen het grootst.

6. *Borging*

Deze pijler gaat in op het vastleggen en uitvoeren van de eerste 5 pijlers gezien vanuit dalton. Deze taak ligt grotendeels bij de directie en de daltoncoördinatoren en heeft meestal geen directe link met het onderwijs aan kinderen. Wij vinden het met elkaar van groot belang alle afspraken goed te borgen zodat ieder kind onderwijs kan volgen middels een ononderbroken lijn door de groepen 1 tot en met 8.

Wanneer deze pijlers worden samengenomen vormt zich een einddoel voor kinderen wanneer zij de basisschool verlaten, dit is door het team als volgt omschreven:

Ieder kind:

- kan op zijn eigen benen kan staan
- weet wat hij wil en kan
- kan een weg vinden om verder te komen
- weet welke kennis hij in huis heeft

2.2 Doelen van het daltononderwijs

In de afgelopen jaren hebben wij als team bovenstaand einddoel vertaald naar tweejaarlijkse tussendoelen voor alle kinderen. Deze tussendoelen zijn opgesteld als zogenaamde 'ik-doelen', dit houdt in dat de doelen zo zijn omschreven dat een kind van zichzelf kan aangeven in hoeverre hij of zij deze doelen al beheerst. In het komende schooljaar (2013-2014) zullen deze tussendoelen ook worden opgenomen in het portfolio dat in de rapporten te vinden is. Voor de kinderen zijn geen 'ik-doelen' omschreven voor de pijlers borging en effectiviteit, daar deze doelen met name door de leerkrachten te realiseren zijn. De tussendoelen zijn opgenomen in bijlage 1.

Zonder al te theoretisch te willen worden, willen we het einddoel in dit hoofdstuk kort toelichten.

Ieder kind kan op zijn eigen benen staan.

Jezelf kunnen redden in een maatschappij die steeds meer zelfstandigheid vraagt. Weten hoe je iets moet vragen en hoe je een weloverwogen keuze kunt maken, helpt je op je eigen benen te staan.

Ieder kind weet wat hij wil en kan.

De ontwikkelingen in het Voortgezet Onderwijs doen een steeds groter beroep op de zelfstandigheid en het verantwoordelijkheidsgevoel van de kinderen. Zij zullen steeds vaker projecten en studieopdrachten krijgen waarbij je niet individueel, maar samen met anderen opdrachten moet uitwerken. Wanneer je bekend bent met je eigen (on)vermogens, wordt het makkelijker om een rol in een samenwerking aan te kunnen nemen of om juist te kiezen iets alleen te doen.

In de huidige en toekomstige beroepen worden initiatief, verantwoordelijkheidsgevoel en creativiteit verwacht. Er zal moeten worden overlegd met collega's, met opdrachtgevers of met diverse instanties. Zowel zelfstandigheid als het goed kunnen samenwerken zijn daarbij essentieel.

Ieder kind kan een weg vinden om verder te komen en weet welke kennis hij in huis heeft.

De maatschappij is gebaat bij mensen die zelf weten hoe ze verder komen in hun werk en hoe ze met problemen moeten omgaan. Door al op vroege leeftijd kinderen enig inzicht te leren hebben in wat ze al kunnen en wat ze nog nodig hebben om meer te kunnen, helpen wij ze hierbij.

De maatschappij vraagt mensen die geëngageerd zijn en willen deelnemen aan de democratische processen in de samenleving en mensen die oog hebben voor de noden van hun medemensen, om dat te kunnen, vinden wij het van belang dat ieder kind weet welke kennis hij in huis heeft of hoe hij deze zich, nog ontbrekende kennis, eigen kan maken.

2.3 Hoe wij deze doelen willen bereiken

De beschreven doelen in hoofdstuk 2.2 beheersen kinderen niet zomaar, hier moet aan gewerkt worden in de groepen 1 tot en met 8. Dit doen wij onder andere door te werken volgens de volgende uitgangspunten:

1. De basis van al ons handelen is gericht op het creëren van een pedagogisch klimaat waarin de sociale en emotionele veiligheid voor het kind gewaarborgd wordt.
2. In de dagelijkse activiteiten wordt veel aandacht geschonken aan het ontwikkelen van waardenbesef en oordeelsvermogen. Kinderen moeten elkaar respecteren.
3. Er wordt rekening gehouden met verschillen tussen leerlingen. Hiervoor is het nodig de ontwikkeling van het kind goed in de gaten te houden. Het betreft hier niet alleen verschillen in cognitieve en sociale vaardigheden, maar ook verschillen in bijvoorbeeld belangstelling, werkhouding en creativiteit.

4. Vrijheid betekent voor ons dat de leerkracht een deel van de verantwoordelijkheid voor het leren bij het kind legt. Essentieel hierbij is het feedback geven aan en het begeleiden van het kind.
5. We sluiten zoveel mogelijk aan bij de belevingswereld van het kind.
6. Kinderen moeten leren diverse informatiebronnen te hanteren en te beoordelen.
7. Er wordt gestreefd naar een grote variatie in werkvormen en materialen.
8. Kinderen wordt geleerd naar hun eigen handelen en werken te kijken en hier continu op te reflecteren, dit kan door de kinderen zelf gebeuren, maar ook door de leerkracht of medeleerlingen.

Kenmerken van onze school in trefwoorden

De Daltonschool die wij willen zijn, kenmerkt zich vooral door:

1. een goed pedagogisch klimaat
2. doorgaande leerlijnen van groep 1 t/m 8
3. gedifferentieerde weektaken
4. de rol van het keuzewerk
5. uitgestelde aandacht
6. verschillende samenwerkingsvormen
7. aansluiting bij de belevingswereld van kinderen
8. oog hebben voor het kind en zijn of haar talenten
9. een samenwerkend team (leren van elkaar, opvattingen delen, intervisie)
10. gedeelde sturing door leerkracht en leerling

De genoemde kenmerken zijn grotendeels uitgewerkt in hoofdstuk 3, Daltononderwijs in de praktijk, een aantal kenmerken is continu/nog in ontwikkeling. Wat in dit boek is vastgelegd, zal regelmatig onderwerp van bespreking zijn en blijven zodat het daltonniveau van onze school gewaarborgd blijft.

2.4 Posities binnen de school

Het team

Het team vormt de basis van ons daltononderwijs. Het door hen gegeven onderwijs is een continue inspiratiebron voor het verbeteren van bestaande daltonaspecten en voor nieuwe ideeën die het onderwijs kunnen verbeteren. Om dit te kunnen doen zijn er minimaal 6 daltonbijeenkomsten per jaar waarbij het hele team aanwezig is. Op deze manier staan wij garant voor een continue kwaliteit van ons daltononderwijs. Daarnaast is er een keer per jaar een gezamenlijke daltonstudiedag waarin dieper wordt ingegaan op een daltonaspect dat dat jaar centraal staat.

De leerkracht

Het daltononderwijs van een school laat zich maar voor een deel vastleggen in afspraken. Het belangrijkste is en blijft altijd de persoon van de leerkracht. Deze heeft "een daltonattitude". Deze attitude kenmerkt zich door een bepaalde houding ten opzichte van kinderen en het onderwijs.

Kenmerken van deze attitude zijn:

- verschillende oplossingsstrategieën aanbieden
- leerlingen stimuleren zelf na te denken over problemen
- oog hebben voor werkvormen die samenwerking bevorderen
- leerlingen door de jaren heen steeds meer verantwoordelijkheid geven
- leerlingen vaardigheden als reflecteren aanleren
- leerlingen de vrijheid/verantwoordelijkheid geven die zij aankunnen

De persoon van de leerkracht vormt het hart van het (dalton)onderwijs.

De leerlingenraad

Sinds 2004 is er een leerlingenraad actief. Uit de groepen 4 t/m 8 worden per groep een jongen en een meisje gekozen door middel van een stemming. De raad is ingesteld om rekening te houden met de wensen en ideeën van de leerlingen op De Rank.

Twee keer per maand (zonodig vaker) komt de leerlingenraad bij elkaar. Er wordt samen met de directeur en een ouder vergaderd over zaken die op school spelen of van belang zijn. Het kan gaan over bijv. de schoolkrant, het speelplein, sport, werkwijze in school, dalton, voorstellingen, veiligheid enz. De onderwerpen die door leerlingen worden ingebracht, worden heel serieus genomen.

De leerling

De leerlingen zijn actieve deelnemers van het geboden daltononderwijs, zij geven invulling aan de taken en opdrachten die aan hen gegeven worden of die met hen worden opgezet. Zij denken na over hun eigen kunnen en handelen en nemen in de hoogste groepen actief deel aan de klassenvergaderingen.

Hoofdstuk 3: Daltononderwijs in de praktijk

3.1 Dagkleuren

In de school wordt iedere dag aangegeven met een vaste kleur. Deze kleuren geven structuur aan de week en het tijdsbesef van kinderen wordt hiermee gestimuleerd (dit geldt met name voor kinderen in de onderbouw). Het helpt de kinderen bij het maken van een planning. Daarnaast worden de kleuren gebruikt bij de administratie van het gemaakte werk.

Groep 1

Hier wordt de dag aangegeven door een knijper bij de juiste dag te hangen. In de ochtendkring wordt dit besproken. De namen van de dagen worden op deze manier op een speelse wijze aangeleerd. In de loop van het jaar volgen ook tijdsbegrippen als gisteren, morgen, overmorgen en over een week.

Groep 2 t/m 8

De kleuren van de dagen hangen op een zichtbare plek in de klas. Daarnaast geven de kinderen op de weektaak met de dagkleur aan wat ze gepland hebben en tekenen ze de taken met de dagkleur af wanneer ze afgerond zijn.

Dit geeft de leerkracht inzicht in de manier van werken van het kind en biedt mogelijkheden om hem hierbij te begeleiden:

- Een kind dat in het begin weinig productief is en dus alles op het laatste moment moet maken, wordt geleerd het werk beter te spreiden.
- Een kind dat te snel van start gaat en daarbij veel fouten maakt, wordt geleerd dat de kwaliteit van het werk belangrijker is dan snel werken.

De dagkleuren zijn:

maandag	rood
dinsdag	blauw
woensdag	geel
donderdag	groen
vrijdag	oranje

De week wordt gecompleteerd met twee paarse dagen.

Daltonpijlers	
<i>Vrijheid/verantwoordelijkheid</i>	Verantwoordelijk zijn voor de taken die je zelf hebt gepland en het bijhouden van de vorderingen gedurende de week.
<i>Zelfstandigheid</i>	Zelfstandig administreren van de taken.
<i>Reflectie</i>	De leerling denkt vooraf na over de hoeveelheid werk van een bepaalde taak en kan naderhand nagaan of hij deze tijd juist had ingeschat.
<i>Samenwerken</i>	Samenwerkingsopdrachten worden met een klasgenoot gepland.
<i>Effectiviteit</i>	Leerlingen zien hoe effectief zij zelf werken en dankzij de administratie op de taak kan de leerkracht inspelen op de effectiviteit die door de leerlingen tentoon wordt gespreid.
<i>Borging</i>	De dagkleuren liggen schoolbreed vast

3.2 Symbolen

Op verschillende plaatsen in de school worden symbolen gebruikt. Door deze symbolen consequent door te voeren in de groepen, wordt de leerlingen en leerkrachten structuur geboden.

W.C.-symbolen in de groep

Uit het oogpunt van zelfstandigheid kunnen kinderen aan de hand van symbolen zelf zien of ze naar de w.c. mogen. De symbolen verschillen in de lagere en hogere groepen.

Uitgestelde aandacht-tekens

Aan de kleuren en het vraagteken (bij de groepen 0 t/m 2 een rood/groen poppetje en in de andere groepen heeft de leerkracht een groot blok met een rood en een groen vlak en een vraagteken) kan het kind zien of het met zijn vraag bij de leerkracht terecht kan of dat het een andere oplossing moet zoeken.

Blokje op de tafel van het kind

Samenwerken betekent ook dat kinderen elkaar om hulp mogen vragen.

We besteden in de groepen ook aandacht aan hoe je hulp vraagt: vriendelijk en zonder onnodig storen.

De kinderen hebben een blokje op de tafel met een rode en groene stip én met een vraagteken. Willen ze niet gestoord worden? Dan staat de rode stip boven. Is er een

vraag voor de leerkracht? Dan staat het vraagteken boven. Mogen anderen komen voor hulp/overleg? Dan staat de groene stip boven.

Stoorkettingen

Dit is een rode ketting die een kind in groep 2 om kan doen, als het tijdens het werken niet gestoord wil worden.

Daltonpijlars	
<i>Vrijheid/verantwoordelijkheid</i>	Symbolen geven duidelijkheid, zodat het kind verantwoordelijkheid kan nemen voor de eigen keuzes. Daarnaast geven ze ook de mate van vrijheid aan.
<i>Zelfstandigheid</i>	Kijkend naar het symbool kan het kind zelfstandig beslissingen nemen, zonder dat de leerkracht iets gevraagd hoeft te worden.
<i>Samenwerken</i>	Door de symbolen te respecteren, houdt het kind rekening met anderen.
<i>Reflectie</i>	Wanneer een kind niet geholpen kan worden, moet hij nadenken over de te nemen stappen of ander werk dat hij kan gaan doen.
<i>Effectiviteit</i>	Doordat het kind niet hoeft te wachten, maar verder kan met ander werk van zijn taak, wordt de effectiviteit van het onderwijs vergroot.
<i>Borging</i>	De afspraken rondom het rode en groene poppetje en het werken met het grote blok en de kleine blokjes liggen schoolbreed vast in dit daltonboek en onze matrix met regels en routines die tweejaarlijks met het hele team wordt herzien.

3.3 De taak

Misschien is de taak wel het bekendste onderdeel van het daltononderwijs. In onze school is een duidelijke opbouw in de invulling van de weektaak.

De opbouw betreft onder andere:

- Omvang: hoeveel activiteiten in de taak zijn opgenomen
- Onderdelen: Welke vakken er in de taak zijn opgenomen
- Planning: Wat en hoeveel mogen de leerlingen zelfstandig plannen

Groep	Weektaak	Klaar met de kerntaak? Dan ...
1	Kinderen krijgen in het begin één, later twee iedereen-werkjes die in deze week af moeten. De groepsleerkracht heeft aanvankelijk een grote rol bij het kiezen van de werkjes. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van een namenlijst met wasknijpers.	Na de administratie (het weghalen van de wasknijper met de dagkleur van de planning) gaat het kind aan het werk met een gekozen activiteit.

2	Kinderen krijgen gedurende het hele jaar twee iedereen-werkjes, die vooraf gepland worden voor de hele week. De rol van de leerkracht wordt kleiner. Kinderen krijgen meer eigen verantwoordelijkheid. Kinderen hebben een eigen weektaak.	Na de administratie (inkleuren op de weektaak) kiest het kind een andere activiteit van het kiesbord.
3	De opdrachten staan per dag genoteerd en moeten op die dag worden uitgevoerd. Het betreft vaak opdrachten waar klassikaal een begin mee is gemaakt en die in de taak worden afgemaakt. Minimaal twee opdrachten kunnen de kinderen zelf inplannen.	Als het kind een zelfgeplande activiteit af heeft en deze heeft geadministreerd, kiest het een extra activiteit. De keuzetaken kunnen altijd worden gekozen. Na de meivakantie worden ook de klassikale taken geadministreerd.
4	De opdrachten staan per dag genoteerd en moeten ook op die dag worden uitgevoerd. Minimaal drie opdrachten kunnen de kinderen zelf inplannen.	Als het kind een activiteit af heeft, en heeft geadministreerd, kiest het een extra activiteit. De keuzetaken kunnen altijd worden gekozen.
5/8	De instructiemomenten zijn ingepland op de weektaak door de leerkracht. Vanaf groep 5 plannen de kinderen alle activiteiten die ze zelfstandig kunnen uitvoeren. De lay-out van de weektaak is gelijk aan die van een agenda.	Als het kind een activiteit af heeft, en heeft geadministreerd, kiest het een extra activiteit. De keuzetaken kunnen altijd worden gekozen.

Differentiatie

In alle groepen wordt rekening gehouden met het ontwikkelingsniveau van de individuele leerling.

In de groepen 3 wordt gebruik gemaakt van de termen zon/maan/ster-niveau bij taal en rekenen. Daarnaast wordt er in de groepen 1 tot en met 3 gekeken naar niveau, tempo en vaardigheden van het kind.

In de groepen 2 t/m 8 hebben we een minimale-/basis-/plustaak. Het kan zijn dat een kind, bijv. een plustaak heeft voor taal en een minimale taak voor rekenen. Er wordt dus een taak op maat gemaakt. Hierin schuilt het vakmanschap van de leerkracht.

Vakken in de taak

In principe zijn alle vakken met uitzondering van bewegingsonderwijs, geschikt om op te nemen in de taak. Niet elke opdracht is bruikbaar.

In groep 3 zijn rekenen, taal en schrijven opgenomen in de taak. In de volgende groepen komen alle vakken in de weektaak. De groepsleerkracht en de leerlingen zorgen samen voor de invulling van de weektaak. Keuzewerk is een vast onderdeel van de weektaak.

Samenwerken in de taak

Omdat samenwerken een belangrijk aspect is van het daltononderwijs, wordt er in veel situaties samengewerkt. In de taak staan ook samenwerkingsopdrachten:

Groepen 1 en 2: Via het kiesbord en de weektaak doen de kinderen regelmatig

samenwerkingsopdrachten. In groep 1 wordt kennis gemaakt met het maatjeswerk (samenwerken met een door de leerkracht gekozen maatje), in groep 2 wordt eens per twee weken met een maatje gewerkt.

Groepen 3 t/m 5: Minimaal één keer per week staat er een samenwerkingsopdracht in de taak. Die voer je uit met je maatje. Dit worden meer opdrachten per week, naarmate je in een hogere groep komt.

Groepen 6 t/m 8: In de taak kunnen de leerlingen aangeven welke opdrachten ze samen doen en welke zelfstandig. Daarnaast geeft de leerkracht bij bepaalde opdrachten aan wanneer er met een maatje moet worden samengewerkt.

Bij de planning van de weektaak wordt dit aangegeven door de leerlingen. Er zijn dus meerdere momenten van samenwerken in een week.

Evaluatie en beoordeling

- Evaluatie

Het aanleren van vaardigheden die het kind nodig heeft om goed met de taak te kunnen werken, gaat niet vanzelf. Het is noodzakelijk dat de leerkracht het proces van het werken met de taak regelmatig met de kinderen bespreekt en dat hij of zij de kinderen leert hoe je moet samenwerken, wat verantwoordelijkheid nemen is en hoe je invulling kunt geven aan vrijheid en zelfstandigheid. Op de weektaak staat elke week een andere vorm van evaluatie zodat leerlingen zicht krijgen op hun leerproces en vaardigheden.

Heb je de weektaak af?	ja, omdat
	nee, omdat
	bijna, ik moet alleen nog
Wat vond je van de sportmiddag?	
Wat vond je het leukste om te doen?	
Hoe ging de uitvoering van de spetterende dans?	
Wat was deze week de leukste activiteit?	

Daarnaast wordt zowel klassikaal als individueel het leerproces geëvalueerd. Het gaat dan o.a. over planning, samenwerken, inzet, netheid, het zelfstandig problemen oplossen of rekening houden met elkaar. In het rapport dat de kinderen twee keer per jaar mee naar huis krijgen, evalueren de kinderen zichzelf op bovenstaande punten. Dit bespreken ze

met de leerkracht of met klasgenoten, zodat ze voor zichzelf kunnen bepalen welke punten voor de komende periode extra aandacht verdienen.

- Beoordeling

Het kind heeft recht op individuele feedback van de leerkracht. In de groepen 1 en 2 gebeurt dit tijdens het werken of na de werkles. Vanaf het moment dat de kinderen voldoende kunnen lezen, gebeurt dit zowel mondeling (tijdens en na de lessen) als schriftelijk.

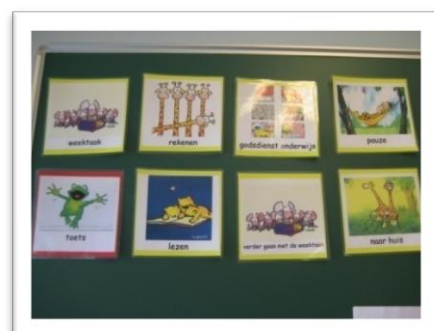
Daltonpijlers	
<i>Vrijheid/verantwoordelijkheid</i>	Vrijheid in eigen planning en uitvoering. Verantwoordelijkheid nemen voor je gemaakte keuzes. Vrijheid in de groepen 7 en 8 om wel of niet instructie te volgen en de verantwoordelijkheid daarvoor dragen in overleg met de leerkracht.
<i>Zelfstandigheid</i>	Zelfstandig plannen en administreren wat af is. Kritisch het eigen product en proces evalueren. Keuzes maken of taken zelfstandig of samen worden uitgevoerd.
<i>Samenwerken</i>	Opgaven in tweetallen of grotere groepen uitvoeren. Hulp aan medeleerlingen geven.
<i>Reflectie</i>	Voor tijdens en na het werken met de weektaak reflecteert het kind steeds op wat het doet, dit wordt in groep 1 nog sterk aangestuurd door de leerkracht en komt meer bij de leerlingen te liggen naarmate ze ouder worden. Op de weektaak zelf staan ook altijd een of meer reflectievragen.
<i>Effectiviteit</i>	Doordat het kind niet hoeft te wachten, maar verder kan met ander werk van zijn (keuze)taak, wordt de effectiviteit van het onderwijs vergroot.
<i>Borging</i>	De afspraken rondom de taak liggen schoolbreed vast in een document. Het gaat daarbij zowel om de lay-out alsook om de inhoud van de taak. Eens per twee jaar wordt er door het team kritisch naar deze afspraken gekeken.

3.4 Dagritmekaarten en keuzebord

Dagritmekaarten

Een hulpmiddel om de dag te ordenen is het dagritmepakket. Dit pakket bestaat uit een aantal kaarten met afbeeldingen die de verschillende activiteiten voorstellen die voor een dag zijn gepland.

De activiteiten worden aan het begin van de dag op volgorde gehangen. Door middel van een wasknijper wordt in groep 1 bijgehouden “waar we zijn”, vanaf groep 2 kennen kinderen de leesrichting. Het gebruik van het dagritmepakket brengt structuur en daardoor rust. Kinderen weten waar ze aan toe zijn en wanneer ze naar buiten mogen of naar huis gaan.

We gebruiken de dagritme kaarten in de groepen 1 t/m 6. In de groepen 7 en 8 gebruiken de kinderen hun weektaak waarop de planning staat aangegeven.

Weektaak en kiesbord

De weektaak in de groepen 1 en 2 verschilt. In groep 1 moeten de kinderen iedere week 1 iedereen-werkje (dit is een werkje dat moet) plannen. De weektaak wordt ter kennismaking ingezet vanaf de meivakantie. In groep 2 wordt gewerkt met 2 iedereen-werkjes die worden gepland op de weektaak. De kinderen plannen op een vast moment in de week wanneer zij hun werkjes gaan maken.

Op het kiesbord staan de verschillende andere activiteiten waaruit kinderen kunnen kiezen wanneer zij niets hebben gepland die dag of wanneer zij klaar zijn met de taken die zij hebben gepland. Op het bord is te zien uit welke activiteiten de kinderen kunnen kiezen en hoeveel kinderen kunnen deelnemen aan een bepaalde activiteit. Nieuwe activiteiten worden besproken zodat een kind weet wat het kiest.

Daltonpijlers	
<i>Vrijheid/verantwoordelijkheid</i>	De leerlingen voelen zich medeverantwoordelijk voor het verloop van de dag. Het dagritme en de weektaak stimuleren het tijds- en taakbesef. Het kind is verantwoordelijk voor het inplannen en afkrijgen van de taak.
<i>Zelfstandigheid</i>	Het inplannen van de iedereen-werkjes is een start van het plannen dat in de hogere groepen steeds verder wordt uitgebreid. De weektaak wordt zelfstandig gepland door de leerlingen, de leerkracht kan hierbij helpen. Het zelfstandig “administreren” heeft nog hulp van de leerkracht. Het zelfstandig pakken, schoonmaken en opruimen van materialen is een belangrijk onderdeel van het werken in de groepen 1 tot en met 3.
<i>Samenwerken</i>	De leerkracht zal bewust zoeken naar samenwerkingsopdrachten. Veel aandacht wordt besteed aan het helpen van elkaar en het delen van materiaal.
<i>Reflectie</i>	Met behulp van de dagritme kaarten kan de leerkracht de leerlingen vooraf en naderhand laten nadenken wat er nodig is voor het uitvoeren van een bepaalde activiteit of kan met elkaar worden nagedacht/gesproken over het verloop en resultaat van de activiteit. Dit geldt ook voor het kiesbord en de keuzetaken.
<i>Effectiviteit</i>	Het kind weet wat hem gedurende de dag te wachten staat en wat er komt na het afronden van een taak/activiteit. Dit voorkomt vragen over het ritme van de dag of welke vervolgvraag kan worden gekozen, waardoor de effectiviteit van het onderwijs wordt vergroot.
<i>Borging</i>	De afspraken rondom de dagritme kaarten en het kiesbord liggen schoolbreed vast in dit daltonboek.

3.5 (Zelf) correctie door de leerkracht of het kind

We vinden het belangrijk dat kinderen zelf leren corrigeren, zodat zij inzicht krijgen in hun sterke en zwakke kanten. Dit geldt zowel voor de opdrachten binnen de taak als opdrachten daarbuiten. Dit vraagt van de kinderen wel een bepaalde, lerende houding die wij hen als leerkrachten moeten leren.

Zelfcorrectie heeft een aantal voordelen:

1. Het heeft een leereffect, omdat een kind bij een fout zich meteen moet afvragen hoe deze fout is ontstaan.
2. Kinderen krijgen zo inzicht in wat ze al kunnen en waar ze nog hulp bij moeten vragen.
3. Er is onmiddellijk feedback. Een kind hoeft niet te wachten tot het werk terugkomt van de leerkracht.

In de groepen 1 en 2 gebruiken we zelfcorrigerend materiaal. In de loop van groep 3 mogen de kinderen al bepaalde taal- en rekenopdrachten zelf corrigeren.

In de hogere groepen wordt dit geleidelijk uitgebreid met taalopdrachten, begrijpend lezen en zaakvakken. Voor het zelf corrigeren van werk gelden wel een aantal afspraken:

1. Toetsen worden door de leerkracht nagekeken.
2. Regelmatig corrigeert de leerkracht het werk van alle kinderen om goed de vorderingen in de gaten te houden.
3. Steekproefsgewijs controleert de leerkracht of leerlingen hun werk goed hebben gecorrigeerd.
4. Er wordt gekeken naar de mate van vrijheid die een kind aan kan bij het corrigeren.
5. Ook andere correctievormen worden gebruikt, zoals nakijken in tweetallen, klassikale correctie.

Daltonpijlers	
<i>Vrijheid/verantwoordelijkheid</i>	Verantwoordelijkheid nemen voor de eigen manier van corrigeren. Hulp/uitleg vragen als er fouten zijn gemaakt.
<i>Zelfstandigheid</i>	Leerlingen kijken zelfstandig hun werk na.
<i>Samenwerken</i>	Bij het nakijken van andermans werk.
<i>Reflectie</i>	Doordat een leerling meteen ziet wat hij verkeerd heeft gedaan, wordt nagedacht over de fout, maar kan ook (al dan niet samen met de leerkracht) worden bekeken welke instructie nog nodig is om de stof te leren beheersen.
<i>Effectiviteit</i>	Fouten kunnen direct worden verbeterd waardoor gegeven instructie nog vers in het geheugen ligt. Op deze wijze heeft de instructie een groter effect.
<i>Borging</i>	De afspraken rondom (zelf)correctie van het werk liggen schoolbreed vast in dit daltonboek.

3.6 Uitgestelde aandacht

Onder uitgestelde aandacht verstaan we een periode waarin de leerkracht niet meteen beschikbaar is voor vragen of problemen van kinderen. Twee belangrijke redenen voor het gebruik van uitgestelde aandacht zijn:

1. Kinderen leren in deze tijd zelfstandig problemen op te lossen en zijn op elkaar aangewezen voor hulp.
2. De leerkracht heeft de tijd om met kinderen individueel of in kleine groepjes te werken.

Als een kind een vraag heeft of probleem tegenkomt waarmee het niet bij de leerkracht terecht kan, zal hij/zij in deze volgorde proberen een oplossing te vinden:

1. Eerst zelf goed nadenken over een oplossing.
2. Navragen bij de eigen groep.
3. Het blokje op het vraagteken zetten, zodat de leerkracht bij de volgende vaste ronde ziet, dat het kind een vraag heeft.

Voordat de kinderen zelfstandig aan het werk gaan, loopt de leerkracht de eerste vaste ronde door de groep, om te zien of iedereen aan het werk kan.

Daarna gaat de periode van uitgestelde aandacht in. De leerkracht geeft de tijd aan.

In de groepen 1 en 2 worden hiervoor rode en groene poppetjes (de daatjes) door de leerkracht gebruikt. Zolang het rode poppetje op tafel staat, mag de leerkracht niet worden gestoord.

Vanaf groep 3 hebben alle kinderen en de leerkracht een blokje op tafel met een rode/groene stip en een vraagteken. De kinderen met een vraag worden geholpen in de volgende vaste ronde. Al wachtend op de beantwoording van hun vraag, gaan ze ondertussen verder met ander werk.

De leerkracht zal regelmatig met de leerlingen bespreken, hoe het werken van de hele groep tijdens de uitgestelde aandacht is verlopen.

Daltonpijlers	
<i>Vrijheid/verantwoordelijkheid</i>	Vrijheid om oplossingen te bedenken voor problemen en de verantwoordelijkheid voor de gevolgen daarvan. De vrijheid om hulp te zoeken en te geven.
<i>Zelfstandigheid</i>	De hulp van de leerkracht wordt pas gegeven als de leerling het initiatief neemt.
<i>Samenwerking</i>	Samenwerken wordt gestimuleerd doordat de leerkracht niet direct beschikbaar is.
<i>Reflectie</i>	Leerlingen reflecteren regelmatig op de gang van zaken tijdens het werken met uitgestelde aandacht; kunnen zij daar goed mee om gaan en wat is er nodig om dit te behouden of verbeteren?

<i>Effectiviteit</i>	Door zelf problemen te leren oplossen wordt de effectiviteit van het onderwijs op de lange termijn vergroot; de afhankelijkheid van de leerkracht neemt namelijk af.
<i>Borging</i>	De afspraken rondom uitgestelde aandacht liggen schoolbreed vast in dit daltonboek en in de matrix met regels en routines.

3.7 Samenwerken en samen werken

Samenwerken vindt op vele manieren plaats, o.a.:

- *In de taak*
Er worden bewust samenwerkingsopdrachten in de taak gezet. Dit kan zowel met een vast als met een gekozen maatje zijn.
- *In de instructielessen*
De verschillende methodes geven suggesties voor samenwerkingsopdrachten.
- *Binnen het bewegingsonderwijs*
Ook hier wordt gezocht naar samenwerkvormen. Veel sport- en spelvormen lenen zich hiervoor.
- *Binnen de creatieve vakken*
Regelmatig worden er groepswerkstukken gemaakt.

De leerkracht evalueert regelmatig het samenwerkingsproces samen met de leerlingen. Naast de samenwerkingsopdrachten, wordt er in de klassen gewerkt met groepen, waarin ieder zijn of haar eigen taak heeft. Binnen deze vorm van samenwerken, horen verschillende functies, die bij nieuwe opdrachten veranderen. Elke groep in de klas heeft een kleur en een naam.

In een groep zijn zes functies mogelijk:

- *Taakbewaker*; Let op of er wel over het goede onderwerp gepraat wordt.
- *Voorlezer*; Leest de bijbehorende teksten of sommen voor aan je groepje.
- *Letterzetter*; Schrijft de gegeven antwoorden op en leest het voor aan de klas.
- *Tijdbewaker*; Waarschuwt de anderen als de overlegtijd bijna om is en zorgt dat iedereen stopt als de tijd echt om is.
- *Stiltekapitein*; Zorgt ervoor dat de gesprekken zachtjes gevoerd worden, zodat iedere groep ongestoord kan werken.
- *Beurtenbewaker*; Zorgt ervoor dat iedereen aan de beurt komt met het geven van ideeën of antwoorden.

Er is een verschil tussen samenwerken (samen een opdracht maken) en samen werken:

Samen werken betekent ook rekening houden met elkaar en elkaar helpen:

- Tijdens het werk stoor je elkaar niet.
- Je voelt je verantwoordelijk voor het welzijn van de medeleerlingen.

- Je voelt je verantwoordelijk voor de sfeer in de groep en school als geheel. Pestgedrag hoort daar niet bij, maar belangstelling voor een ziek kind en zorg dragen voor een nette schoolomgeving wel.

Kinderen moeten het normaal vinden dat je elkaar helpt en dat je hulp vraagt.

Leerkrachten moeten hen dit, waar nodig, leren.

Daltonpijlers	
<i>Vrijheid/verantwoordelijkheid</i>	Verantwoordelijkheid nemen voor je taak tijdens het samenwerken. De vrijheid om hulp te zoeken en te geven.
<i>Zelfstandigheid</i>	Zelfstandig hulp zoeken en hulp verlenen. Zelfstandig de uitvoering van de taak op je nemen.
<i>Samenwerking</i>	Spreekt voor zich.
<i>Reflectie</i>	Leerlingen reflecteren met de leerkracht op het verloop van samenwerkingsopdrachten. Daarnaast bekijkt de leerkracht van te voren welke opdrachten geschikt zijn om leerlingen te laten samenwerken en welke vorm van samenwerken daar het meest geschikt voor is.
<i>Effectiviteit</i>	Door zelf problemen te leren oplossen wordt de effectiviteit van het onderwijs op de lange termijn vergroot; de afhankelijkheid van de leerkracht neemt namelijk af.
<i>Borging</i>	Samenwerken is regelmatig een punt van overleg tijdens daltonvergaderingen. Daarnaast ligt in de afspraken rondom de taak, ook afspraken rondom samenwerking in de taak vast.

3.8 Materialen

De inrichting van de klas moet zo zijn, dat de kinderen de materialen die nodig zijn om aan het werk te kunnen, zelf kunnen pakken en eventueel weer kunnen schoonmaken en opruimen. In de groepen 1 en 2 wordt erg veel aandacht besteed aan deze vorm van zelfstandigheid.

In de volgende groepen wordt dit voortgezet. Kinderen kunnen zelf scharen, boeken, papier etc. pakken. Natuurlijk wordt er een uitzondering gemaakt voor zaken die gevaar opleveren (bijv. snijmachine) en materialen die relatief duur zijn (bijv. creatieve materialen) of waarvan er weinig beschikbaar zijn (bijv. computers).

Daarnaast is in alle groepen het materiaal voor de kinderen waarmee de taak moet worden gemaakt zelfstandig te pakken en op te ruimen, hierbij valt te denken aan lesboeken, schriften, maar ook aanvullingen en puntenslijpers.

Daltonpijlers	
<i>Vrijheid/verantwoordelijkheid</i>	De vrijheid om zonder te vragen materialen te pakken en gebruiken die nodig zijn. De verantwoordelijkheid om zorg te dragen voor goed gebruik van de materialen en het opruimen ervan.
<i>Zelfstandigheid</i>	Zelf bepalen wat nodig is en dat halen.
<i>Samenwerking</i>	De spullen die je gebruikt hebt, heeft een ander ook weer nodig, dus laat ze netjes achter, maak niet alles op en overleg over het gebruik van schaarse spullen.
<i>Reflectie</i>	De leerkracht zal regelmatig met de leerlingen reflecteren op de manier waarop met materialen wordt omgegaan en hoe er per groep is opgeruimd. Ook leerlingen zelf wordt hier in de hogere groepen gevraagd over na te denken.
<i>Effectiviteit</i>	Doordat leerlingen alle materialen zelf kunnen pakken, zijn zij niet afhankelijk van iemand die iets uitdeelt of voor hen pakt, er kan daardoor sneller met het werk worden gestart.
<i>Borging</i>	De afspraken over de omgang met materialen, liggen vast in het daltonboek en zijn voor de groepen 1 en 2 opgenomen in de leerlijnen groep 1 en 2.

3.9 Werkplekken

De kinderen hebben een zekere vrijheid in het kiezen van een werkplek in de school. Doordat er met een taak wordt gewerkt, zijn kinderen in het klaslokaal vaak gelijktijdig bezig met verschillende opdrachten en taken, zoals rekenen en taal, maar ook zal de ene leerling aan het samenwerken zijn en een ander uitleg krijgen van de leerkracht of bezig zijn met een creatieve opdracht.

In een daltonschool zal een kind (moeten) wennen aan een zeker “werkgeruis”. Kinderen kunnen er ook voor kiezen om hun werk te maken op “stilte- en samenwerkplekken” die door de gehele school op de gangen en in de hal zijn gerealiseerd.

In de groepen 1 en 2 is het al vanzelfsprekend om op verschillende plekken en in verschillende hoeken te werken. Ook wordt hier begonnen met het werken op de gang, waar ook andere kinderen langskomen of zitten te werken.

Ze worden hier al voorbereid op het zelfstandig werken in de hogere groepen.

Een belangrijke afspraak is: “Je mag elkaar niet storen” en er is een stilteklok die aangeeft hoe hard het werklawaai in de gangen mag zijn.

Daltonpijlers	
<i>Vrijheid/verantwoordelijkheid</i>	De vrijheid om zelf een werkplek te kiezen. De verantwoordelijkheid om het werk goed te maken en daarvoor een goede plek te kiezen.

<i>Zelfstandigheid</i>	Bij het maken van de keuze voor een werkplek moet het kind aanvankelijk overleggen met de leerkracht, uiteindelijk bepaalt het kind zelf. Om op een andere plek dan in de klas te kunnen werken, wordt een groot beroep gedaan op de zelfstandigheid van de leerling.
<i>Samenwerking</i>	Dit kan op de samenwerkplekken in de school en vaak ook in de klas.
<i>Reflectie</i>	De leerkracht zal waar nodig individueel met leerlingen reflecteren op de manier waarop zij zich gedragen op hun werkplek om zo samen te kunnen bepalen wat de meest geschikte werkplek is voor een kind. De leerkracht heeft hierin een begeleidende rol, maar deze rol kan ook sturend zijn wanneer een leerling nog onvoldoende op zijn werkhouding kan reflecteren.
<i>Effectiviteit</i>	Voor leerlingen kan het heel effectief werken wanneer zij juist alleen of samen aan een taak kunnen werken. De leerkracht moet daarbij wel een vinger aan de pols houden zodat het samen of alleen werken niet ineffectief wordt.
<i>Borging</i>	De afspraken over de werkplekken, liggen vast in het daltonboek en zijn opgenomen in de matrix.

3.10 Klassenvergadering

In de groepen 7 en 8 wordt ongeveer 4 keer per jaar een klassenvergadering gehouden, hiervoor worden twee agendamakers, twee notulisten en een voorzitter gekozen. Een week voor de vergadering kunnen de leerlingen punten indienen bij de agenda makers. Deze agendamakers maken in overleg met de leerkracht een agenda voor de vergadering. Deze wordt ook besproken met de voorzitter.

Vaste punten in de agenda zijn:

- notulen vorige vergadering
- leerlingenraad
- rondvraag

De voorzitter probeert de vergadering in goede banen te leiden door ervoor te zorgen dat de leerlingen niet door elkaar praten, dat er naar elkaar geluisterd wordt en dat iedereen aan bod komt. De notulisten notuleren alle afspraken die de kinderen maken. Dit doen ze om en om. Na de vergadering werken de notulisten alles uit wat ze genoteerd hebben.

Door het houden van vergaderingen hebben de kinderen meer verantwoordelijkheidsgevoel voor de dingen waar ze mee bezig zijn. Ze kunnen hierop ook worden aangesproken door medeleerlingen (op een correcte manier). Ze merken dat ze gehoord worden en dat hier ook iets mee gedaan wordt. De klassenvergadering speelt op deze manier een goede rol in de klas en is er niet voor niets. De leerkracht weet beter wat er in de klas speelt omdat leerlingen echt vertellen waar ze mee zitten.

Daltonpijlers	
<i>Vrijheid/verantwoordelijkheid</i>	Leerlingen krijgen een grote verantwoordelijkheid door zelf te mogen ingaan op het door hen genoten onderwijs en doordat ze daar ook echt iets over te zeggen hebben.
<i>Zelfstandigheid</i>	In principe worden de vergaderingen met minimale hulp van de leerkracht voorbereid en geleid.
<i>Samenwerking</i>	Alle rollen kennen een dubbele samenstelling waardoor het samenwerken wordt bevorderd.
<i>Reflectie</i>	Tijdens de vergadering wordt teruggeblikt op gedane zaken en wordt vooruit gekeken op wat nog komen gaat.
<i>Effectiviteit</i>	De leerkracht leert de knelpunten in het onderwijs kennen en kan daar iets mee doen zodat de effectiviteit van het onderwijs kan worden vergroot.
<i>Borging</i>	De hoeveelheid vergaderingen en de grote lijnen van de vergaderingen liggen vast in het daltonboek.

3.11 Zorg voor klas en school

Verantwoordelijkheid geven aan kinderen, betekent ook dat zij zorg leren dragen voor hun omgeving, de klas en de school.

In alle groepen zijn de kinderen bij toerbeurt groepsleider van hun eigen groepje om de leerkracht te assisteren bij dagelijkse zaken (bijv. schriften uitdelen), maar ook bij het helpen opruimen/schoonmaken in de groep (bijv. kasten opruimen/klas aanvegen).

In de groepen 1 en 2 noemen we deze leerlingen de “helpende handjes”. In de groepen 3 t/m 8 hebben de groepsleiders “klassendienst”.

In de school zijn ook schoolregels van kracht, waarin het netjes houden van de algemene ruimtes is opgenomen. We spreken kinderen er op aan dat zij verantwoordelijk zijn voor hun werkomgeving.

Daltonpijlers	
<i>Vrijheid/verantwoordelijkheid</i>	Deze activiteiten zijn gericht op het stimuleren van het verantwoordelijkheidsgevoel.
<i>Zelfstandigheid</i>	Leerlingen weten van tevoren wat zij moeten doen en mogen (indien nodig) met elkaar ruilen wanneer zij een keer niet kunnen.
<i>Samenwerking</i>	Klassendienst heb je nooit alleen, je kan en mag elkaar helpen.
<i>Reflectie</i>	Klassendienst kan de volgende dag kinderen aanspreken op hoe zij hun tafel/materialen hebben achtergelaten.
<i>Effectiviteit</i>	De leerkracht heeft op deze manier tijd om andere kinderen te helpen of ouders te woord te staan.
<i>Borging</i>	De afspraken omtrent zorg voor klas en school liggen vast in de matrix en in het afsprakenboek van de school.

3.12 Informatie en rapportage

Dat onze school een daltonschool is, dragen we uit naar ouders en kinderen. Voor de algemene informatie maken we gebruik van:

- Informatieavonden voor de groepen aan het begin van het schooljaar.
- Voorlichting aan nieuwe ouders
- Daltonboek, geschreven voor De Rank
- Het Daltonplan
- Het schoolplan
- De schoolgids

De vaardigheden die kinderen op een daltonschool dienen te ontwikkelen, worden gerapporteerd aan ouders:

- tijdens de tien-minutengesprekken
- in het rapport van de kinderen (portfoliogedeelte)
- op de weektaak

Het rapport is enkele jaren geleden herzien en vernieuwd, zodat het past bij het daltononderwijs dat wij geven. In januari en juni krijgen de kinderen het rapport mee naar huis. In het rapport zijn de resultaten van het onderwijs opgenomen, staan opmerkingen van leerkrachten en het portfolio is erin opgenomen. Binnen het portfolio is de ontwikkeling van leerlingen te volgen op velerlei gebied. Er wordt door leerlingen een eigen rapport geschreven waarin verschillende vaardigheden worden geëvalueerd, maar ook goed werk kan hierin worden opgenomen of foto's van activiteiten of een opstel over de toekomst.

Voor de groepen 1 en 2 wordt nog niet gewerkt met cijfers, voor hen wordt (aan de hand van criteria) een rapport geschreven voor de verschillende ontwikkelingsgebieden.

Daltonpijlers	
<i>Vrijheid/verantwoordelijkheid, zelfstandigheid, samenwerking en reflectie.</i>	Zowel op de weektaak alsook in het rapport is te zien in hoeverre de leerling verantwoordelijkheid en vrijheid aan kan, in hoeverre hij zelfstandig is, hoe hij samenwerkt en waarop wordt gereflecteerd.
<i>Effectiviteit</i>	Het rapport is een weergave van de effectiviteit van het onderwijs, mede omdat daarin alle toetsresultaten worden weergegeven en in het portfolio kan de leerling zelf ingaan op de effectiviteit van zijn werk.
<i>Borging</i>	De afspraken omtrent de rapportage liggen vast in het afsprakenboek van de school en worden om het jaar besproken in reguliere vergaderingen voorafgaand aan de rapportuitgifte.

Hoofdstuk 4: Daltononderwijs in ontwikkeling

In dit hoofdstuk is te lezen wat de functie is van de aangestelde daltoncoördinatoren en aan welke speerpunten de afgelopen jaren is gewerkt en de komende jaren wordt gewerkt. Ieder jaar worden deze punten geëvalueerd door de coördinatoren en waar nodig wordt het jarenplan aangepast.

4.1 Taken van de daltoncoördinator

Op de Rank zijn twee daltoncoördinatoren aangesteld die het reilen en zeilen van het daltononderwijs aansturen, monitoren en die nieuwe inzichten de school inbrengen. De specifieke taken van de daltoncoördinatoren zijn vastgelegd in een taakomschrijving die te vinden is in bijlage 2.

In het kort staan hieronder een paar kernpunten van de taak die je als daltoncoördinator uitvoert om een idee te krijgen van wat hij doet.

- Hij ontwikkelt daltonbeleid of spitst nieuw landelijk beleid toe op de school.
- Hij houdt zich op de hoogte van de actuele ontwikkelingen binnen het daltononderwijs.
- Hij is vertegenwoordigd in de bouwvergaderingen.
- Hij is contactpersoon voor alle daltonzaken.
- Hij zit daltonvergaderingen voor en bereid deze voor.
- Hij draagt zorg voor de doorgaande daltonlijn binnen de school.
- Hij legt gemaakte daltonafspraken vast en draagt verantwoording voor de uitvoering van de gemaakte afspraken door het team.
- Hij onderhoudt contact met Dalton Oost Nederland, De Nederlandse Dalton Vereniging en andere daltonscholen.

4.2 Terugblik

Sinds de Rank in 2006 daltonschool is geworden, is er veel veranderd. Dalton is geen vastgelegd plan, geen methode, maar een manier van denken en omgaan met elkaar en met kinderen. In 2006 is begonnen met een nieuwe weektaak, een sociaal-emotionele doorgaande lijn door de school en een stuk PR. Dit alles is er nog steeds, aangevuld met vele nieuwe ideeën en inzichten. De taak die nu wordt toegepast in de klassen lijkt niet veel meer op de taak die we in 2006 in gebruik namen, we hebben in de jaren die achter ons liggen nagedacht over het plannen op de taak, de reflectie op de taak, de lay-out van de taak en de zelfstandig werkmomenten.

Het rapport is volledig herzien en aangevuld met het portfolio. Het portfolio is nog altijd in ontwikkeling, maar begint langzaam meer vaste vorm te krijgen.

Er is nagedacht over het groepsdoorbrekend samenwerken; in 2006 vond dit plaats in 8 groepen met 160 leerlingen, inmiddels moet dit worden gerealiseerd voor 16 groepen met bijna 400 leerlingen. Dit brengt nogal een andere organisatie met zich mee.

De keuzetaak heeft een nieuwe vorm gekregen en er zijn daltondoelen opgesteld voor de kinderen door het hele team.

Sinds twee jaar vullen we als team zelf een daltonstudiedag waarin jaarlijks een andere pijler centraal staat en waar veel overleg en afstemming plaats vindt.

Al met al kan worden geconcludeerd dat dalton een levendige vorm van onderwijs is waarin continu op zoek wordt gegaan naar verbetering van het onderwijs zodat dit aansluit bij de kinderen die vandaag de dag opgroeien.

4.3 Toekomstplannen

Zoals u mogelijk al eerder in dit daltonboek heeft gelezen is eind 2012 door de Nederlandse Dalton Vereniging een nieuw visiestuk geschreven van waaruit daltonscholen in heel Nederland kunnen putten voor hun eigen daltonbeleid. Met dit nieuwe visiestuk is geprobeerd de actuele ontwikkelingen in onderwijsland toe te spitsen op het daltononderwijs. De grootste verandering die vanuit dit visiestuk naar voren is gekomen, is dat het daltononderwijs altijd rustte op drie pijlers en dat er daar nu drie aan zijn toegevoegd. Het betekent niet dat het hele onderwijs nu veranderd, maar wel dat opnieuw kritisch gekeken moet worden naar wat er al is en wat nog moet worden ontwikkeld.

Trots zijn wij om te kunnen zeggen dat deze hernieuwde visie met de nieuwe pijlers reflectie, effectiviteit en borging, heel goed past bij onze school. Het zijn alle drie pijlers, waar wij al meerdere jaren over nagedacht en gewerkt hebben en die ook de komende jaren nog de benodigde aandacht zullen krijgen. De pijler reflectie is inmiddels al uitgewerkt naar ik-doelen voor de kinderen, de pijler reflectie is al onderdeel van de weektaak, het portfolio en het dagelijks onderwijs en de pijler borging was al goed vertegenwoordigd, maar is nu ook meegenomen in dit daltonboek.

De verdere plannen voor de toekomst zijn in het kort opgenomen in ons jarenplan tot en met het schooljaar 2015-2016 en dit jarenplan krijgt jaarlijks een verdere uitwerking en wordt aan het einde van het jaar, waar nodig, aangepast.

4.4 Meerjarenplan dalton

Schooljaar	Speerpunten, implementatie en ouderparticipatie in dalton
2012-2013	<p>Speerpunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vrijheid in gebondenheid <p>Implementatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Begeleiden nieuwe leerkrachten • Groepsdoorbrekend samenwerken • Afronding implementatie keuzetaak • Evalueren speerpunt zelfstandigheid <p>Ouderparticipatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Open daltondag maart 2013
2013-2014	<p>Speerpunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reflectie; feedback en evaluatie • Effectiviteit <p>Implementatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Begeleiden nieuwe leerkrachten • Afspraken rondom vrijheid in gebondenheid inzetten en evalueren • Afronding groepsdoorbrekend samenwerken • Ik-doelen in het portfolio verwerken • Jaardoelen in de rapporten opnemen • Resultaten enquête verwerken en een plan van aanpak schrijven <p>Ouderparticipatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Enquête rondom ingezette en toekomstige speerpunten afnemen bij alle ouders en leerkrachten
2014-2015	<p>Speerpunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samenwerken • Methodecheck daltonvriendelijkheid • Borging <p>Implementatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Begeleiden nieuwe leerkrachten • Resultaten enquête kiezen die moeten worden ingezet als speerpunten voor dit en komende schooljaren. • Ik-doelen in het portfolio en verdere portfoliobladen consequent inzetten <p>Ouderparticipatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Daltonboek de Rank herschrijven en naar alle ouders toe • Open daltondag maart 2015 (precieze datum nog niet bekend)
2015-2016	<p>Speerpunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zelfstandigheid • Voorbereiden visitatie (voorjaar 2016) <p>Implementatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afspraken afgelopen vier jaar terughalen en waar nodig herzien • Implementeren aspecten die naar aanleiding van enquête als speer- of ontwikkelpunten zijn gekozen <p>Ouderparticipatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informeren over resultaten visitatie en meerjarenbeleidsplan

Tussendoelen verantwoordelijkheid

	Groep 2	Groep 4	Groep 6	Groep 8
	Ik kan rustig op de gang, hal of in een andere groep werken.	Ik kan rustig op de gang, hal of in een andere groep werken.	Ik kan rustig op de gang, hal of in een andere groep werken zonder controle van de leerkracht.	Ik kan rustig op de gang, hal of in een andere groep werken zonder controle van de leerkracht.
	Ik maak de afgesproken taak af.	Ik maak de hele weektaak af soms met hulp van meester of juf.	Ik maak de hele weektaak af en zorg er wekelijks voor dat hij weer op tijd op school is.	Ik maak de hele weektaak af zonder dat een ander mij hierop hoeft te wijzen.
	Ik houd mij aan regels en afspraken.	Ik kom mijn afspraken na zonder extra controle van meester of juf.	Ik kom mijn afspraken na en kan anderen wijzen op de afspraken binnen de school.	Ik kom mijn afspraken na en kan mezelf en anderen corrigeren wanneer dat niet gebeurt.
	Ik ruim spullen waarmee ik gewerkt heb netjes op.	Ik ruim spullen waarmee ik gewerkt heb netjes op en ben verantwoordelijk voor mijn eigen materiaal.	Ik ruim spullen waarmee ik gewerkt heb netjes op en ben verantwoordelijk voor de gebruikte materialen binnen mijn groep.	Ik ruim spullen waarmee ik gewerkt heb netjes op en ben verantwoordelijk voor de gebruikte materialen van de hele klas.
	Ik evalueer mijn weektaak samen met juf of meester.	Ik evalueer mijn weektaak op aangeven van juf of meester.	Ik evalueer mijn weektaak zelfstandig.	Ik evalueer mijn weektaak zelfstandig en kan aangeven waarom de weektaak wel/niet af is.
	Ik zorg dat mijn tafel er na het eten netjes uitziet.	Ik zorg dat ik mijn werkplek in de klas netjes achterlaat.	Ik zorg dat ik mijn werkplek in de klas of in de hal netjes achterlaat.	Ik zorg dat ik mijn werkplek in de klas of in de hal netjes achterlaat en kan een ander hierop aanspreken.
	Ik zorg dat ik al mijn spullen aan het eind van de dag weer mee naar huis neem.	Ik werk netjes in mijn werkboeken.	Ik werk netjes in mijn schriften en werkboeken.	Ik kan al mijn werk netjes afleveren.

Tussendoelen zelfstandigheid

Groep 2	Groep 4	Groep 6	Groep 8
Ik kan twee taken per week plannen.	Ik kan 3 taken en de keuzetaken per week zelf plannen	Ik kan 8 taken en keuzetaken per week zelf inplannen.	Ik kan zelfstandige lessen per week zelf inplannen.
Ik kan hulp vragen aan een ander kind wanneer juf/meester het rode poppetje (max 10 min) op tafel heeft.	Ik kan 20 minuten zelfstandig werken en daarbij maak ik gebruik van mijn blokje.	Ik kan 45 minuten zelfstandig werken en daarbij maak ik gebruik van mijn blokje.	Ik kan zelfstandig werken en daarbij maak ik geen gebruik meer van mijn blokje. Ik kan mijn oplossingsstrategie verwoorden.
Ik kan alle spullen die ik nodig heb voor het spelen en werken zelf pakken en terugleggen.	Ik kan alle spullen die ik nodig heb voor het werken zelf pakken en terugleggen.	Ik kan alle spullen die ik nodig heb voor het werken zelf pakken en terugleggen.	Ik kan alle spullen die ik nodig heb voor het werken zelf pakken en terugleggen.
Ik kan zonder te vragen naar de wc omdat ik kan zien of deze vrij is.	Ik weet wat ik moet doen wanneer mijn vulling leeg is, mijn schrift vol is, of als ik mijn pen niet kan vinden.	Ik kan een oplossing bedenken en uitvoeren wanneer mijn spullen niet compleet zijn.	Ik kan alle materiaal problemen zelf oplossen.
Ik kan zelf bepalen of ik in de klas of op de gang werk: ik gebruik hierbij het kiesbord.	Ik kan overleggen met de juf/meester of ik in de klas of in de gang ga werken, ik kan dit rustig.	Ik kan bij de zelfstandig werkmomenten zelf bepalen (in overleg met de leerkracht) of ik in de klas, de hal of in de gang ga werken, ik kan dit rustig.	Ik kan zelf bepalen (in overleg met de leerkracht) of ik in de klas, de hal of in de gang ga werken, ik kan dit rustig.
Ik kan zelfcorrigerende werkjes die ik uit de kast maak, zelf nakijken.	Ik kan rekenen zelf nakijken, af en toe een taalles en het duo dictee van mijn maatje.	Ik kan rekenen, aardrijkskunde, geschiedenis, spelling en af en toe een taalles zelf nakijken.	Ik kan vrijwel alle lessen die ik maak zelf nakijken.

Tussendoelen samenwerken

Groep 2	Groep 4	Groep 6	Groep 8
Ik kan samen met mijn maatje een activiteit doen.	Ik kan samen met mijn maatje minimaal 1 activiteit per week plannen en maken.	Ik kan samen met mijn maatje minimaal 2 activiteiten per week plannen en maken.	Ik kan samen met mijn maatje 3 of meer activiteiten per week plannen en maken.
Ik kan samen met mijn maatje stil door de gang naar het speellokaal lopen.	Ik kan samen met mijn maatje op een goede manier naar de gym lopen.	Ik kan samen met mijn maatje op een goede manier fietsen naar gym of een andere activiteit.	Ik kan samen met mijn maatje op een goede manier fietsen naar gym of een andere activiteit.
Ik kan overleggen met een klasgenoot wat we gaan doen in de bouw- en/of poppenhoek.	Ik weet met wie ik goed kan samenwerken.	Ik weet met wie ik goed kan samenwerken per vakgebied en ik kan uitleg geven over de opdracht aan een ander.	Ik weet met wie ik goed kan samenwerken per vakgebied en ik kan uitleg geven over de opdracht aan een ander.
Ik kan een klasgenoot helpen met aankleden wanneer het hem/haar niet lukt.	Ik kan een klasgenoot helpen wanneer hij een opdracht niet begrijpt.	Ik kan 1 kind uit een lagere groep begeleiden met lezen of rekenen.	Ik kan een groep kinderen uit een lagere groep begeleiden met (lezen, rekenen of andere vakken).
Ik zorg er, samen met de kinderen van mijn tafelgroep, voor dat na het eten onze tafel netjes is.	Ik kan tijdens het samenwerken omgaan met de verschillende kinderen van mijn tafelgroep.	Ik kan met bijna alle groepsleden van mijn tafelgroep samenwerken.	Ik kan met bijna alle groepsleden van mijn tafelgroep samenwerken en hem/haar duidelijk maken wat ik van onze samenwerking vind.

Tussendoelen reflectie

Groep 2	Groep 4	Groep 6	Groep 8
Ik kan vooraf bedenken wat ik ga doen.	Ik kan vooraf bedenken wat ik ga doen met welke materialen met wie en waar.	Ik kan vooraf bedenken wat ik ga doen met welke materialen met wie en waar. Ik kan inschatten hoe lang het duurt.	Ik kan vooraf bedenken wat ik ga doen, met welke materialen, met wie en waar en op welke dag. Ik kan inschatten hoe lang het duurt.
Ik kan zeggen hoe het gaat tijdens de activiteit wanneer de leerkracht het vraagt.	Ik kan vooraf bedenken wat ik ga doen met welke materialen met wie en waar. Ik kan hulp vragen indien nodig.	Ik kan vooraf bedenken wat ik ga doen met welke materialen met wie en waar. Ik kan mezelf bijsturen als het niet lukt.	Ik kan aangeven voor rekenen en taal wat me lukt en waar ik nog hulp bij nodig heb.
Ik kan aan het eind van de dag aangeven welke activiteiten leuk/niet leuk waren en waarom.	Ik kan aan het eind van de dag aangeven hoe een activiteit verliep, wat wel/niet goed ging en waarom.	Ik kan aan het eind van de dag aangeven hoe de activiteiten verliepen, wat wel/niet goed ging en waarom.	Ik kan aangeven hoe ik functioneer en wat ik de volgende keer anders kan doen.
Ik kan werkjes samen met de juf/meester nakijken.	Ik kan mijn werk nakijken en beoordelen wat moeilijk ging.	Ik kan mijn werk nakijken en beoordelen wat moeilijk ging en waarom.	Ik kan mijn werk nakijken en weet wat ik nog nodig heb om het beter te doen.
Ik kan aangeven of ik verdrietig ben of blij en waarom.	Ik kan een ander een vraag stellen of een compliment geven.	Ik kan een ander een vraag stellen of een compliment geven over zijn/haar gedrag.	Ik kan actief deelnemen aan een klassenvergadering en denk na over wat ik zeg.

Taakomschrijving Daltoncoördinator

Algemeen

De daltoncoördinator is de eerst aanspreekbare persoon voor alle zaken die betrekking hebben op Dalton. Daarbij valt te denken aan klassenmanagement, rapporten en doorgaande lijnen voor samenwerken, zelfstandigheid en vrijheid/verantwoordelijkheid.

Hij/zij zorgt samen met de directie voor de organisatorische aansturing van alle daltonaspecten, welke het functioneren van de school aangaan en verbeteren.

Tevens draagt de daltoncoördinator mede zorg voor de pedagogische en onderwijsinhoudelijke voortgang ten aanzien van de onderlinge afstemming tussen alle groepen.

Positie in de organisatie

- De daltoncoördinator is een leerkracht met een speciale taak; hier is een benoemingsomvang wenselijk voor.
- De taak van de daltoncoördinator wordt, bij goed functioneren, aangegaan voor een tijdsduur van minimaal 3 jaar.
- De daltoncoördinator wordt aangestuurd door de directie.

Bevoegdheden en taken

Beleidsvoorbereidingen:

- De daltoncoördinator onderhoudt contact met Dalton Oost Nederland, de Nederlandse Dalton Vereniging en andere daltonscholen.
- De daltoncoördinator ontplooit initiatieven om samen verbeterdoelen vast te stellen, onder andere naar aanleiding van de visitatieadviezen, maar ook op basis van nieuwe inzichten in de literatuur, nieuwe ontwikkelingen elders, een periodieke sterkte-zwakteanalyse.
- De daltoncoördinator schrijft het daltonbeleidsplan en herziet dit minimaal 1 keer per jaar.
- De daltoncoördinator stuurt in de praktijk de uitvoering van het beleid en waarborgt de implementatie.
- De daltoncoördinator neemt deel aan het management overleg.

Coördinatie en uitvoering beleid in de bouw:

- De daltoncoördinator bewaakt het daltongedachtengoed: hij/zij ontwikkelt en borgt de daltonkwaliteit en –kenmerken van het onderwijs; de doorgaande lijnen binnen de school, ook bij wisselingen van personeel.
- De daltoncoördinator brengt klassenbezoeken en voert klassenconsultaties uit en signaleert hiermee dreigende problemen.

- De daltoncoördinator coacht/begeleidt nieuwe collega's en enthousiasmeert zittende collega's.
- De daltoncoördinator brengt nieuwe kennis in het team in, onderzoekt welke scholingen voor het team wenselijk zijn en verzorgt eventueel zelf of met collega's een jaarlijkse daltonstudiedag.
- De daltoncoördinator bereidt daltonvergaderingen voor en zit deze voor.
- De daltoncoördinator evalueert (schriftelijk) aan het einde van ieder schooljaar het jarenplan en herziet eventueel het jarenplan voor de komende jaren.
- De daltoncoördinator is vertegenwoordigd in de bouwvergaderingen.

Leiding en begeleiding in en aan leraren:

- De daltoncoördinator heeft de bevoegdheid om een extra daltonvergadering buiten het vastgestelde vergaderrooster uit te schrijven.
- De daltoncoördinator geeft leiding op daltongebied aan de personeelsleden in de bouw m.b.v. daltonvergaderingen en klassenbezoeken.
- De daltoncoördinator benoemt gebreken twee keer, bij geen verandering wordt het gemeld bij de directie.

